

S o u t ě ž n í p r á v o

III. Aplikace v oblasti antitrustu

19. 11. 2007, ESF MU
Michal Petr

Struktura prezentace

- I. Orgány aplikující soutěžní právo
- II. Modernizace aplikace soutěžního práva
- III. Řízení před ÚOHS – přehled
- IV. Řízení před Komisí – přehled
- V. Vybrané instituty
 1. Vyšetřovací oprávnění
 2. Sankční oprávnění
 3. Závazky (*commitments*)
 4. Program *leniency*

Orgány aplikující soutěžní právo

- s „komunitárním prvkem“
 - Komise
 - CFI, ECJ
 - ÚOHS
 - KS Brno, NSS Brno
 - krajské soudy, vrchní soudy, Nejvyšší soud
 - bez „komunitárního prvku“
 - ÚOHS
 - KS Brno, NSS Brno
 - krajské soudy, vrchní soudy, Nejvyšší soud
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Komise

- exekutivní orgán Společenství, prosazuje ustanovení Smlouvy
- generální ředitelství pro hospodářskou soutěž (*DG Competition*): pověřeno prosazováním pravidel hospodářské soutěže EU pod vedením člena Komise odpovědného za soutěžní otázky (nyní holanďanka Neelie Kroes [Krús])
- aplikuje výlučně komunitární právo (čl. 81, 82 SES), dle pravidel obsažených v komunitárním právu (Nařízení 1/2003)

CFI, ECJ

- CFI
 - výhradní jurisdikce pro přezkum rozhodnutí Komise v soutěžních věcech
- ECJ
 - přezkum rozhodnutí CFI
 - předběžné otázky národních soudů

Národní soutěžní úřady (NCA)

- aplikují **národní soutěžní právo** na jednání bez komunitárního prvku
- aplikují **komunitární soutěžní právo**, pokud
 - **materiální spojení jurisdikce NCA s případem**: dopady na soutěž, místo realizace, původ dohody nebo jednání
 - **schopnost NCA efektivně ukončit zakázané jednání** a uložit pokutu zahrnující celý rozsah jednání
 - schopnost NCA shromáždit požadované **důkazy**

Národní soudy

- **přezkum** rozhodnutí NCA podle národního i komunitárního práva (KS Brno, NSS, ÚS)
- **soukromoprávní nároky** vyplývajících z porušení národního i komunitárního SP – *private enforcement* (KS, VS, NS)
- **oprávněnost a přiměřenost opatření** Komise (NCA) v rámci šetření v obchodních i neobchodních prostorách (KS Brno)

Modernizace aplikace SP

- **Nové procedurální předpisy** v oblasti zakázaných dohod a zneužití dominance (Nařízení 1/2003)
- **Souvislost s rozšířením EU**, účinnost k 1. 5. 2004
- **Pokračující proces** (soukromoprávní prosazování soutěžního práva, revize pravidel pro čl. 82 SES, veřejná podpora,..)
- **Hlavní prvky**
 - zrušení notifikace – přímá aplikace výjimek
 - decentralizace aplikace
 - vytvoření „sítě“ soutěžních úřadů: ECN (viz)

Paralelní aplikace SP

- EU – „třetí stát“:
 - nic nebrání paralelnímu postihu
 - netřeba přihlížet k uloženým sankcím
- Uvnitř EU
 - NCA trestají dopady na své území
 - Patrně i více NCA paralelně
 - Komise patrně kdykoliv
- Uvnitř jednoho státu
 - Paralelní aplikace národní / komunitární (kromě ČR)

ECN

- NCA a Komise tvoří síť orgánů prosazujících soutěžní právo EU - European Competition Network (ECN)
- Všichni členové ECN mají pravomoc aplikovat čl. 81 a 82 SES
 - možnost realokace případů
 - právo vyměňovat a používat jako důkaz důvěrné informace
 - vzájemná asistence při shromažďování důkazů
- Spuštění mechanismů Sítě ECN
 - Nařízení 1/2003 (informace o nových případech, konzultace o návrzích rozhodnutí, možnost Komise odejmout případ NCA)

Řízení před ÚOHS

- dle ZOHS, SŘ
- pro aplikaci českého i komunitárního práva, pro vyšetřovací úkony na základě dožádání ECN
- průběh řízení
 - předběžné šetření (včetně vyšetřovacích úkonů)
 - zahájení formálního řízení
 - neohlášené místní šetření
 - „sdělení výhrad“
 - seznámení s podklady
 - rozhodnutí v prvním stupni
 - opravné prostředky (rozklad, správní žaloba, kasace)

Řízení před Komisí

- dle komunitárního práva (Nařízení 1/2003)
- průběh řízení
 - předběžné šetření
 - zahájení formálního řízení
 - rozhodnutí
 - opravné prostředky (CFI, ECJ)

Formy rozhodnutí

ÚOHS

- delikt nebyl prokázán
- závazky (*commitments*)
- byl spáchán delikt
 - pokuta
 - opatření k nápravě

Komise

- obdobné
- navíc, ve veřejném zájmu „zjištění nepoužitelnosti“

Vyšetřovací oprávnění

Komise, ÚOHS obdobně

- **Vstupovat** do všech prostorů, na pozemky a do dopravních prostředků podniků a sdružení podniků
- **Kontrolovat** účetní knihy a ostatní obchodní záznamy bez ohledu na to, v jaké formě jsou uloženy
- **Kopírovat** nebo získávat v jakékoli formě kopie nebo výpisy z těchto knih nebo záznamů
- **Pečetit** kterékoli podnikatelské prostory a účetní knihy nebo záznamy v rozsahu nezbytném pro kontrolu
- **Klást otázky** týkající se předmětu a účelu kontroly

ad Vyšetřovací oprávnění

Komise

- provádí šetření sama (za asistence NCA), nebo
- pověří NCA provedením šetření

NCA

- provádí vlastní šetření
- asistuje při šetření Komise (včetně eg. policie)
- musí provést šetření na dožádání Komise
- může provést šetření na dožádání jiného NCA

Vyšetřování v obchodních prostorách

Komise

- Závazné rozhodnutí (přezkum SPS *ex post*)
- V případě odporu pověří zajištěním NCA

NCA

- Soudní přezkum *ex ante* dle národního práva
- Rozsudek ESLP *Colas* – nezbytnost *ex ante* přezkumu?
- ... nikoliv v ČR

Vyšetřování v neobchodních prostorách

Komise i ÚOHS

- pokud podezření, že se důkazy nacházejí v jiných než obchodních prostorách
- s předchozím souhlasem soudu (KS Brno, bez jednání)

Přezkumná činnost soudu

- národní soudce může ověřit, zda:
 - rozhodnutí Komise je autentické
 - donucovací opatření nejsou ani svévolná ani nepřiměřená a týkají se předmětu vyšetřování
- národní soudce nemůže:
 - zpochybňovat nutnost šetření - kontrola opodstatněnosti rozhodnutí Komise je výsadou komunitárních soudů
 - požadovat informace ze spisu Komise

Sankce

- Pokud rozhoduje ÚOHS: § 22 ZOHS
- Pokud rozhoduje Komise: čl. 23 Nařízení 1/2003
- Za porušení soutěžního práva je možné uložit pokutu až do výše **10 % ročního obratu** příslušného soutěžitele

Závazky (commitments)

ÚOHS i Komise

- Prohlášení opatření navržených dotčenými podniky za závazná
- Pouze v méně závažných případech
- Časově omezená možnost
- Rozhodnutí o závazcích nekonstatuje, zda došlo či nedošlo k protiprávnímu jednání
- Možnost znovuzahájení řízení

Program leniency

Východiska

- Kartelové dohody mají mimořádně negativní dopad na hospodářskou soutěž
- Při jejich odhalení hrozí jejich účastníkům značné sankce
- Dohody jsou maximálně utajovány
- Program *leniency* dává účastníkům dohody možnost vyhnout se úplně nebo částečně postihu za účast na ní

Prameny

- ÚOHS: sdělení předsedy (www.compet.cz)
- Komise: Oznámení EK ÚV C 298, 8.12.2006, s. 17

Leniency 2001

Minimální aplikační úspěchy

- „leniency“ během určovacího řízení
- „leniency“ na závěr sankčního řízení
- řízení ukončené závazky
- Kartel PISU

ad Leniency 2001

Základní problémy

- Zahrnutí vertikálních dohod
- Absence procedurálních pravidel a záruk
- Absence právního základu

Leniency 2007

Hlavní charakteristika

- Inspirací ECN Modelový program, EC Leniency
- Jen utajované horizontální kartely
- Procedurální pravidla
- Souhrnné žádosti

Leniency I.A: imunita za „dawn raid“

Podmínky pro prvního žadatele

- Informace potřebné pro šetření na místě
 - fungování kartelu
 - „*targeted inspection*“: včetně eg. polohy kanceláří
- Úřad tyto informace neměl

Leniency I.B: imunita za „prokázání“

Podmínky pro prvního žadatele

- Informace potřebné pro prokázání dohody
- Úřad tyto informace neměl
- Neposkytnuta imunita dle I.A

Leniency II: snížení pokuty

Podmínky pro žadatele

- Informace představující *významnou přidanou hodnotu (significant added value)*
- V případě žadatele *ne-přitěžující*

ad Leniency II: rozsah

- 1. žadatel: 30 – 50 %
- 2. žadatel: 20 – 50 %
- další žadatelé: do 20 %

Podání žádosti – specifika Leniency I

- Kde všude byla žádost podána
- Možnost hypotetické žádosti
- Možnost žádosti o *Marker*
 - identifikace kartelu a jeho členů
 - odůvodnění žádosti o marker
 - ostatní údaje doplnit ve lhůtě

Souhrnné žádosti – Leniency I.A

- Pokud Komise „dobře umístěna“: dopad 3+
- Žádost ke Komisi
- Obsah:
 - základní identifikace kartelu, účastníků a trhu
 - ve kterých státech důkazy, kde podána žádost
- Potvrzení o přijetí
- Možnost žádat dodatečné informace